

Предварителна подготовка

➤ Подреждане на столовете в стаята.

Подготвили сме три казуса като, в зависимост от големината на класа, можете да решите да разделите класа на не повече от три групи. След като определите броя на групите, подредете стаята по начин, който да обособява работен кът за всяка група (маси и достатъчен брой столове), така че да се улесни обсъждането в групите. Разположете толкова маси, колкото групи ще работят в клас.

В случай, че искате да разгледате само един казус, препоръчваме столовете да се наредят в кръг. Кръгчето позволява на децата и младежите да се виждат и затова стимулира **равностойното и непринудено общуване** между тях. Общуването им дава **енергия**, която е изключително ползотворна за работния процес, но трябва да бъде управлявана, като се ангажират всички в дейността на класа и се насърчава активното им участие. **Доверието** в групата е много по-голямо, когато всички могат да се обърнат лице в лице един към друг.

➤ Поставяне на цел и избор на метод за работата в екип:

Ако прецените, че е подходящо, може да изберете вариант, в който всеки в групата да има роля, която задава предварителна рамка на участието в групата. Ролите могат да бъдат: *Анализатор* – дете, което записва и обобщава казаното от групата; *Говорител* – дете, което представя групата; *Експерти* – деца, които дават идеи и мнения; *Координатор* – дете, което обобщава и предава информацията към Анализатора (обикновено Анализатора не успява да записва с бързината, с която се води дискусиата, затова има нужда от дете, което да координира процеса); и др. При избора си, е добре да отчетете, че този метод спира спонтанността децата сами да изградят екипност, преминавайки през процеса на напасване. Ето защо, ако сте си поставили цел децата да се упражняват в работа в екип, или искате да наблюдавате какви са отношенията в класа, този метод не е подходящ. В случай, че това са първи опити на децата за работа в група или искате всички деца да бъдат включени равноправно, бихте могли да изберете този вариант.

Ако децата избират ролите си в процеса на изпълнение на задачата, е възможно някой да не желае да се включи в кръгчето поради притеснение или несигурност. Първата стъпка е да го поканите при останалите, за да бъде част от групата. Ако съпротивата е голяма, оставете възможността да се включи, когато намери за добре. Уверете момчето или момичето, че искате да бъде в кръгчето, но решението за това е лично и ще уважите каквото и да е то, стига да не пречи на процеса, който се случва между останалите.

➤ **Материали:**

- ✓ план за часа;
- ✓ принтираните казуси;
- ✓ цветни маркери/флумастери (по избор);
- ✓ допълнителен лист хартия за писане за всяка група (по избор).

➤ **Колко време ще Ви е нужно, за да се подготвите за часа?** Времето, което следва да отделите, е за запознаване с плана на урока и вземане на решение дали желаете да го адаптирате към контекста на класа, с който ще работите.

- Препоръчваме за учениците от 1 и 2 клас урокът да бъде адаптиран – да се използват повече картинки, други визуални и слухови елементи.
- Подходящо е урокът да бъде проведен в блок от 2 учебни часа.
- Подготовката на стаята отнема 10 минути, като най-добре е да помолите учениците да помогнат с разместването – добре е децата и младежите да споделят отговорността за пространството, в което учат.

План за часа (40 мин)

Дейност/време	Описание на дейността
Въвеждащо упражнение: <i>6-7 минути</i>	Дискусия: Какво означава „критично мислене“? Как мога да се науча да мисля „критично“? <i>Учителят записва на дъската всичко, казано от децата. Прави обобщение в края на обсъждането.</i>

<p>Основно упражнение: <i>20 минути</i></p>	<p>Работа по групи:</p> <p>Класът се разделя на съответния брой групи на случаен принцип (2 минути). Всяка група получава казус като задачата им е да отговорят на въпросите след него. Групата има право да ползва жокери при решаване на казусите.</p> <p><i>Учителят раздава на учениците казусите, казва им че трябва да отговорят на въпросите след казуса, задава времето за работа (10 мин), насочва вниманието на учениците, че е нужно да мислят как могат да проверят в интернет достоверността на информацията и информира децата, че към всеки от въпросите могат да използват жокер.</i></p> <p><i>В случай, че децата имат затруднение с казуса, учителят може да ги попита какво се случва, кое ги затруднява и да им предложи жокер.</i></p> <p>Всяка група представя казуса си и споделя до какви отговори са достигнали като екип. Представянето продължава 12 мин (по 4 мин на група).</p> <p>В края на часа учителят прави извод: <i>В различните ситуации има различни подходи как можем да разберем дали една информация е вярна или е подвеждаща, можем ли да ѝ се доверим или не. Във всеки случай е важно да проверявате, преди да решите на какво да се доверите.</i></p>
<p>Затваряне на темата и приключване: <i>5 минути</i></p>	<p>Упражнение „Термометър“</p> <p>Учителят рисува термометър на дъската или на голям лист. Всеки ученик отбелязва по скалата на термометъра с точка, чертичка, число, доколко им е харесала темата и проведеният час. Целта е да се направи термометър на настроението на целия клас. Ако някой иска, в останалото време може да сподели идея, която му е хрумнала от часа за собственото му поведение.</p>

Казус 1 – информация за учителя

Получаваш имейл от домейна на Microsoft.co.uk, в който те уведомяват, че печелиш награда. Съобщават ти, че имейлът ти е попаднал в базата данни на Майкрософт и чрез томбола са избрали теб да спечелиш награда от 10 000 британски лири. Знаеш, че не си участвал/а в игра и леко се усъмняваш, но за да си сигурен/а решаваеш да изпратиш имейл с молба да ти разкажат повече за играта. От същия имейл получаваш отговор, че играта е за потребители на компанията - събрали са имейлите на всички, които използват продуктите на Майкрософт и това е награда за един от техните лоялни клиенти. В имейла са посочили линк, на който е описано как можеш да получиш наградата. Тъй като наградата звучи много примамливо, започваш да проверяваш дали е истина.

** Ключово в казуса: Не е поискано съгласие на ученика имейлът му да бъде използван за друго, освен необходимите регистрации.*

Въпроси към казуса:

1. **Кой е източникът на информацията?** – В случая е Майкрософт, тъй като имейлът е от техен домейн. Ако учениците искат да проверят дали наистина има такава томбола и такава награда, следва да проверят в официалната страница на фирмата. Ако има игра, която Майкрософт разиграват, следва да бъде обявена на официалната им страница с ясно описани условия кой може да участва, какви са сроковете и критериите за спечелване на награда.

**Жокер към учениците: Това официалният имейл ли е? Има ли официален сайт на фирмата и какви координати са посочени там?*

2. **Как ще проверите източника на информация?** – Тук следва да се провери дали имейлът, от който е изпратено писмото, отговаря на имейла, обявен в официалния сайт. Също така дали има посочен телефон и човек за контакт? Има ли обявена такава томбола в официалния сайт? Кой е сайтът, където отвеждат потребителя да провери как може да получи наградата? Такива линкове може да са т.нар. „фишинг“ сайтове, които се използват за кражба на имейли, пароли, потребителски имена и т.н. Такива сайтове често се използват за разпространение на вируси.

**Жокер към учениците – Има ли фирмата официален сайт? Имейлът, посочен там, съвпада ли с този, от който си получил писмото? Има ли посочен телефон и лице за контакт, от което може да получиш допълнителна информация? Обявена ли е томболата – условия, срокове, награда?*

3. **Какво е съдържанието?** – В имейла има информация, че вашият имейл е използван за участие в томбола за спечелване на награда от определена фирма, на която вие сам/а сте го предоставили при регистрация и/или използване на услугите на тази фирма. Трябва да се знае обаче, че когато компания иска имейл, независимо дали е за регистрация или не, следва да посочи за какво ще бъде използван, ако имат намерение да бъде използван за нещо различно от това, което вече е посочено и вие давате своето съгласие. За всичко останало трябва да се вземе ново съгласие.

**Жокер към учениците – Обявената награда отговаря ли (като стойност/размер) на действията за спечелването ѝ, или наградата е прекалено голяма/малка?*

4. **Какви са мотивите?** – Такъв тип имейли, в обичайния случай, са измама. Искат от човека да предостави свои лични данни, за да ги използват за злоупотреби. Имейлът може да е коректен, в случай че:

- човекът е участвал в обявения конкурс;
- имейлът е предоставен конкретно за настоящия конкурс;
- има обявление на официалната страница на фирмата за провеждането на такъв конкурс;

- възможен е реален мотив на подобна компания да даде награда на свои лоялни клиенти и да рекламира нови продукти.

****Жокер към учениците – Какви предполагате, че са намеренията на подателя на писмото? Имат ли користна цел или смятате, че са искрени?***

Казус 2 – информация за учителя

Получаваш имейл, в който пише, че ти си точно 1 000-ят човек, харесал и споделил страницата на издателска къща във Фейсбук, затова получаваш награда „семейна екскурзия до Виена“. За да получиш своята награда, трябва да изпратиш имейл, в който потвърждаваш и изпращаш имената на своето семейство, за да ви купят самолетните билети. Чудиш се дали това е реално и започваш да проверяваш истинността на имейла.

**** Ключово в казуса: ученикът е предприел реални действия, с които да заслужи наградата.***

Въпроси след казуса:

1. **Кой е източникът на информацията?** – Имейл от издателската къща. За да разберат учениците дали имейлът е валиден, следва да проверят в официалната страница на издателската къща и да сверят имейла. След това да проверят дали има обявена такава награда (понякога такъв тип награди не се обявяват и затова могат да се обадят на посочения телефон на сайта на издателската къща да попитат дали имат такава награда за 1000-я човек, харесал страницата им във Фейсбук).

****Жокер към учениците – Това официалната страница на издателската къща във Фейсбук ли е? Има ли официален сайт на фирмата?***

2. **Как ще проверите източника на информация?** – Тук следва да се проверят: дали официалният имейл и телефон на издателската къща отговарят на имейла, от който е получено писмото. Също така дали има посочен телефон и човек за контакт, какви са отзивите за конкретната издателска къща и дали е вписана в търговския регистър на фирмите.

****Жокер към учениците – Има ли официален сайт на издателската къща? Имейлът съвпада ли с този, от който си получил писмото? Има ли посочено лице за контакт, от което може да получите допълнителна информация? Налична ли е фирмата в Публичния регистър на фирмите към Министерство на икономиката, енергетиката и туризма.***

3. **Какво е съдържанието?** – Съдържанието на имейла обявява, че ученикът печели награда, защото е предприел определени действия (харесал и споделил страницата на издателска къща във Фейсбук). Добре е да се знае, че човекът наистина е предприел тези действия и затова получава награда. Ако след проверка на официалната страница на издателската къща в интернет се потвърди, че конкурсът е реален, то семейството може да се довери на поканата за спечелване на награда „семейна екскурзия“.

***Жокер към учениците – Обявената награда отговаря ли (като стойност/размер) на действията за спечелването ѝ, или наградата е прекалено голяма/малка?**

4. **Какви са мотивите?** – Доста имейли със спечелване на награда са измама с цел събиране на лични данни или изпращане на определена сума пари. В тази ситуацията обаче детето е извършило определени действия, след което е наградено за това. В такава ситуация, в която наградата е валидна, то предлагането ѝ е с цел реклама на фирмата, стимулиране на потребителите и печелене на лоялни клиенти.

***Жокер към учениците – Какви предполагате, че са намеренията на подателя на писмото? Имат ли користна цел или смятате, че са искрени?**

Казус 3 – информация за учителя

Влизаш в сайт и виждаш реклама на новия Айфон 7. В рекламата има обява, че можеш да го спечелиш, като единственото, което е нужно да направиш, е да се регистрираш и да отговориш на няколко въпроса. Тъй като много искаш да имаш такъв телефон, защото така ще впечатлиш всички съученици, се изкушаваш и започваш регистрацията. В този момент обаче се сещаш, че наскоро твой съученик е пострадал от фалшива реклама и се чудиш какво да правиш.

***Ключово в казуса:** този тип съобщения като цяло нямат много възможности да бъдат проверени, което ги прави често използвани за различни измами и са отлична възможност за заразяване с вирус.

Въпроси към казуса:

1. **Кой е източникът на информацията?** – При отваряне на реклами, линкове или сайтове за основните браузъри има приставка Web Of Trust (WOT), която маркира мястото според потребителския рейтинг и го отбелязва като светофара със зелено, жълто или червено. Това значително помага да се разпознаят „лоши сайтове“ - ако има докладвани сайтове от други потребители (те ще бъдат маркирани с жълто или направо червено). Следващата стъпка е да потърсят информация дали има други подобни обяви чрез търсене в Google. Това може да им помогне да се ориентират в историята на други подобни възможности за печалба, имало ли е победители и получили ли са наградата, която им е обещана и т.н.

***Жокер към учениците – Има ли фирма, която стои зад тази томбола, има ли тя официален сайт, посочен ли е официален имейл?**

2. **Как ще проверите източника на информация?** – Ако потребителят е инсталирал приставката WOT и сайтът е маркиран в сиво, това означава, че сайтът е „нов“ и все още няма отзиви от другите потребители. Това дава възможност „измамниците“ да заобиколят негативен рейтинг, ако има съществуваща неприятна история с другите потребители. Тук следва да се провери дали имейлът и другите координати от съобщението отговарят на обявените в официалния сайт; също така има ли отзиви от потребители за този сайт (може да се потърси във

форуми, мрежи за споделяне, опит на други потребители, ползвали този сайт). Добре е да се провери каква информация се иска при регистрацията и какви са официалните условия на играта, има ли обявени срокове и лице за контакт.

****Жокер към учениците – Има ли официален сайт? Имейлът, посочен там, съвпада ли с този от томболата? Има ли посочен телефон и лице за контакт, от което може да получите допълнителна информация? Обявени ли са условията, сроковете?***

3. **Какво е съдържанието?** – В обявата има посочена награда, но няма посочено какво се случва с данните на участниците. Този тип „конкурси“ се смятат за много добър метод за набиране на лични данни и имейли за други цели. Трябва да се знае обаче, че когато компания иска имейл, независимо дали е за регистрацията или не, следва да посочи за какво ще бъде използван, ако имат намерение да бъде използван за нещо различно от това, което вече е посочено и вие давате своето съгласие. За всичко останало трябва да се вземе ново съгласие. Същото важи за всяка лична информация, която някой иска да предоставите.

****Жокер към учениците –Какво точно печели компанията от вашето участие?***

4. **Какви са мотивите?** – Такъв тип обяви могат да бъдат използвани за набиране на лични данни, за да ги използват за злоупотреби. Обявата може да е коректна, в случай че:

- обявата е публикувана в сериозен сайт;
- има сложен официален сайт и фейсбук страница, където програмата е описана ясно и коректно;
- на официалната страница е публикувана тази томбола.

****Жокер към учениците – Какви предполагате, че са намеренията на създателя на сайта? Имат ли користна цел или смятате, че са искрени?***